

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 36g/2026

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 392 alin. (2) lit. a)
din Codul civil

*(termenul special de prescripție aplicabil acțiunilor privind drepturile
reale)*

CHIȘINĂU
30 iulie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
 dlui Sergiu LITVINENCO,
 dlui Ion MALANCIUC,
 nei Viorica PUICA,
 dlui Nicolae ROȘCA,
 nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
 cu participarea nei Maria Sorici, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 3 martie 2026,
 Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
 Având în vedere actele și lucrările dosarului,
 Deliberând la 30 iulie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 392 alin. (2) lit. a) din Codul civil, ridicată de dl Dumitru Tărăburcă, parte în dosarul nr. 2-10543/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Olga Boțan de la Judecătoria Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 21 aprilie 2009, SRL „Topia Solutions”, în calitate de împrumutător, și dl Dumitru Tărăburcă, în calitate de împrumutat, au încheiat un contract de împrumut. Împrumutul a fost garantat printr-un contract de ipotecă încheiat la aceeași dată.

4. La 3 ianuarie 2020, dl Dumitru Tărăburcă a chemat în judecată *Topia Solutions* și a solicitat stingerea datoriei și radierea unei ipoteci. La rândul său, *Topia Solutions* a formulat o acțiune reconvențională și a solicitat încasarea forțată de la Dumitru Tărăburcă a creanței formate în baza contractului de împrumut.

5. Printr-o hotărâre din 9 decembrie 2021, Judecătoria Chișinău a respins integral acțiunea principală și parțial acțiunea reconvențională. Hotărârea a fost contestată cu apel.

6. Printr-o decizie din 8 februarie 2023, Curtea de Apel Chișinău a casat hotărârea primei instanțe și a dispus rejudecarea cauzei.

7. În cadrul rejudecării cauzei, *Topia Solutions* și-a modificat obiectul acțiunii reconvenționale.

8. În ședința de judecată din 5 februarie 2025, dl Dumitru Tărăburcă a ridicat excepția de tardivitate a acțiunii reconvenționale.

9. În cadrul examinării cauzei, dl Dumitru Tărăburcă a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 392 alin. (2) lit. a) din Codul civil.

10. Printr-o încheiere din 19 februarie 2026, Judecătoria Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 392 alin. (2) lit. a) din

Codul civil și a trimis sesizarea Curții Constituționale în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și

infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

12. Prevederile relevante ale Codului civil al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1107 din 6 iunie 2002, sunt următoarele:

Articolul 392

Termenele speciale de prescripție extinctivă

„ [...]

(2) Se prescriu în termen de 10 ani acțiunile privind:

a) drepturile reale care nu sunt declarate prin lege imprescriptibile ori nu sunt supuse altui termen de prescripție;

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că termenul de prescripție de 10 ani, stabilit de norma contestată, este excesiv de îndelungat și poate restrânge în mod nejustificat accesul la justiție și dreptul la apărare, în special în contextul litigiului în care obligațiile contractuale ar fi fost deja executate.

14. Totodată, autorul consideră că norma contestată îi afectează dreptul de proprietate, deoarece le permite creditorilor să facă abuz de drepturile lor cu privire la recuperarea creanțelor de la debitor prin posibilitatea de a pretinde sume, dobânzi și penalități peste limitele rezonabile ale prescripției, ceea ce ar reprezenta o ingerință disproporționată. În opinia sa, prevederea contestată nu respectă exigențele proporționalității și securității juridice prevăzute de Constituție.

15. Prin urmare, autorul excepției afirmă că norma contestată încalcă articolele 20, 26, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea reține următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul civil, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, excepția este formulată de un subiect abilitat cu acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

19. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 392 alin. (2) lit. a) din Codul civil. Curtea observă că norma contestată nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

20. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă care are ca obiect: (i) o cerere inițială de radiere a dreptului de ipotecă asupra unui imobil; (ii) o cerere reconvențională privind executarea obligațiilor garantate prin ipotecă; (iii) o cerere de ridicare a unei excepții de tardivitate. Curtea reține că prevederile contestate se referă la un termen de prescripție aplicabil drepturilor reale și, prin urmare, instanța le-ar putea aplica la soluționarea cauzei.

21. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca o excepție de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor excepției, dacă prevederea contestată reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 55 din 26 martie 2026, §15).

22. Autorul excepției susține că norma contestată contravine articolelor 20 (*accesul liber la justiție*), 26 (*dreptul la apărare*), 46 (*dreptul de proprietate*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

23. În jurisprudența sa, Curtea a notat că articolul 54 din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (a se vedea DCC nr. 62 din 2 aprilie 2026, § 21).

24. Cu privire la incidența articolelor 20, 26 și 46 din Constituție, Curtea observă că autorul excepției își exprimă critica față de termenul de prescripție de 10 ani aplicabil acțiunilor de apărare a drepturilor reale, susținând, în esență, că acesta ar afecta dreptul la apărare și ar putea conduce la restrângerea arbitrară a accesului liber la justiție, deoarece aplicarea acestuia ar genera o situație de insecuritate juridică. De asemenea, autorul afirmă că termenul de 10 ani ar afecta dreptul de proprietate, întrucât ar fi excesiv de lung și ar permite creditorilor să valorifice creanțe împotriva debitorilor, inclusiv în situația în care obligațiile ar fi fost deja executate sau stinse într-un alt mod.

25. Curtea observă că articolul 392 alin. (2) lit. a) din Codul civil stabilește termenul de prescripție de 10 ani aplicabil acțiunilor privind drepturile reale care nu sunt declarate imprescriptibile și care nu sunt supuse unui alt termen de prescripție. Norma contestată face parte din reglementarea generală a prescripției extinctive și are ca finalitate stabilirea limitelor temporale pentru valorificarea pe cale judiciară a unor categorii de drepturi civile.

26. În acest sens, Curtea reține că reglementarea instituției prescripției, inclusiv stabilirea termenelor de prescripție, ține de marja de apreciere a legislatorului. Reglementarea instituției prescripției derivă din atribuția Parlamentului de a reglementa, prin lege organică, regimul juridic general al proprietății, prevăzută de articolul 72 alin. (3) lit. i) din Constituție, care îi permite să stabilească condițiile de exercitare a drepturilor civile și modalitățile de valorificare a acestora în justiție. Stabilirea unor asemenea termene urmărește asigurarea securității raporturilor juridice și a bunei administrări a justiției și nu poate fi privită, prin ea însăși, ca o ingerință

contrară Constituției, atât timp cât nu afectează substanța dreptului garantat (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 183 din 20 decembrie 2022, §§ 22-23; DCC nr. 49 din 25 mai 2020, §§ 33-34). De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că reglementarea termenelor de prescripție constituie un mecanism juridic legitim, conceput să asigure securitatea raporturilor juridice și buna administrare a justiției, statele beneficiind de o largă marjă de apreciere în stabilirea acestora (a se vedea *Jann-Zwicker și Jann v. Elveția*, 13 februarie 2024, §§ 67 și 70).

27. Totodată, Curtea reține că diferențierea regimului juridic al prescripției în funcție de natura dreptului subiectiv ocrotit reprezintă o opțiune a legislatorului, justificată de necesitatea asigurării securității raporturilor juridice și a stabilității circuitului civil. În materia drepturilor reale, caracterizate printr-o existență de durată și opozabilitate *erga omnes*, instituirea unor termene de prescripție mai extinse urmărește menținerea clarității și stabilității raporturilor juridice patrimoniale.

28. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că o excepție de neconstituționalitate trebuie să întrunească trei elemente esențiale: (i) textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), (ii) textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și (iii) motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat (a se vedea DCC nr. 32 din 5 martie 2026, § 20; DCC nr. 43 din 8 aprilie 2025, § 28).

29. În acest context, Curtea observă că argumentele autorului excepției se rezumă la exprimarea dezacordului cu durata termenului de prescripție prevăzut de lege și cu efectele aplicării acestuia în litigiul său concret, fără a demonstra în ce constă pretinsa contradicție dintre dispozițiile contestate și normele constituționale invocate. Astfel, Curtea reiterează că simpla enumerare a unor dispoziții constituționale, precum și citarea unor considerente desprinse din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului sau a Curții Constituționale, în absența unei argumentări proprii privind contradicția dintre prevederea contestată și Constituție, nu poate fi calificată drept o critică veritabilă de neconstituționalitate. Curtea a subliniat în jurisprudența sa că examinarea unei asemenea excepții ar presupune formularea din oficiu a criticilor de neconstituționalitate, ceea ce ar conduce la substituirea autorului excepției în procesul de argumentare (a se vedea DCC nr. 56 din 26 martie 2026, § 19).

30. Mai mult, Curtea observă că autorul excepției formulează critici referitoare la aplicarea în timp a normelor de drept civil și își exprimă, în esență, insatisfacția față de prevederile în vigoare ale Codului civil în raport cu reglementările anterioare incidente raportului juridic dedus judecății. Astfel, autorul pune în discuție oportunitatea instituirii unui termen de prescripție și efectele aplicării în timp a normelor de drept civil. În acest context, Curtea reține că Codul civil conține norme privind aplicarea în timp a dispozițiilor legale și reguli tranzitorii referitoare la raporturile juridice născute sub imperiul legii vechi (articolul 7 alin. (6) din Codul civil).

31. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că aspectele legate de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență revine, prin definiție, instanțelor judecătorești (a se vedea DCC nr. 5 din 23 ianuarie 2025, § 30).

32. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37, 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 392 alin. (2) lit. a) din Codul civil, ridicată de dl Dumitru Tărăburcă, parte în dosarul nr. 2-10543/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 30 iulie 2026
DCC nr. 125
Dosarul nr. 36g/2026*